

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sta.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=210668&cat_id=73087

22. Перелік товарних бірж, яким відповідно до результатів конкурсу надані ДПА України

повноваження з продажу активів, що перебувають в податковій заставі, в 2009-2011 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sta.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=82033&cat_id=73086

УДК: 339.31:330.322

Городня Т. А.

ДІАГНОСТИКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

У статті висвітлено питання проблем діагностики інвестиційної привабливості підприємств, досліджено послідовність та структурний зміст методики діагностики інвестиційної привабливості, приділено увагу показникам фінансової надійності підприємства, виокремлено певні фактори діагностики інвестиційної привабливості підприємств, показано модель діагностики інвестиційної привабливості, що проводиться за узагальнюючим показником рейтингової оцінки по кожному підприємству.

Ключові слова: діагностика, інвестиційна привабливість, рейтингова оцінка, фінансова надійність, інвестиції

Gorodnja T. A.

DIAGNOSTICS OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF ENTERPRISES

The question of problems of diagnostics of investment attractiveness of enterprises is reflected in the article, explored sequence and structural maintenance of method of diagnostics of investment attractiveness, attention is spared to the financial reliability of enterprise indexes, the certain factors of diagnostics of investment attractiveness of enterprises are selected, the model of diagnostics of investment attractiveness which is conducted after the summarizing index of rating estimation on every enterprise is shown.

Keywords: diagnostics, investment attractiveness, rating estimation, financial reliability, investments

Вступ. Проблема зниження інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств, ділової активності та дестабілізація національної економіки в умовах фінансово-економічної кризи є достатньо актуальними й пріоритетними завданнями для вирішення як на макро-, так і на мікрорівнях та під час формування інвестиційної політики.

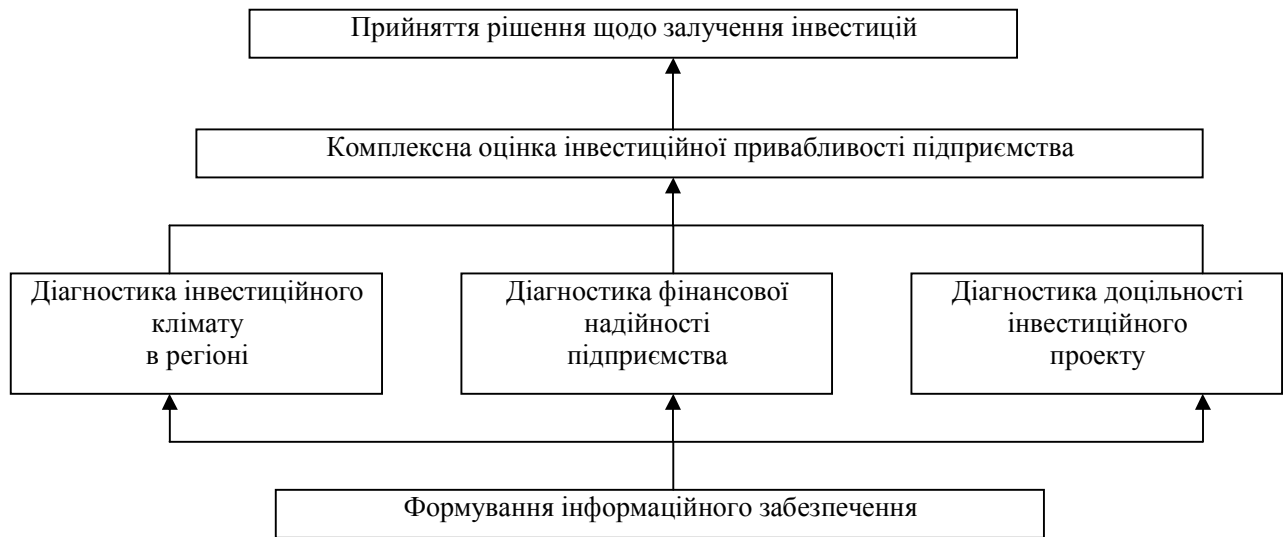
Проблеми інвестицій в економіці завжди займали центральне місце в економічній науці. Це пов'язано з тим, що інвестування є базовим процесом розширеного відтворення та вирішення сучасних проблем вітчизняної економіки, що, насамперед, впливає на соціально-політичний стан країни. Високий рівень інвестиційної привабливості гарантує стабільне надходження інвестицій в країну, що гарантує додаткові надходження до бюджету держави, поліпшенню соціального середовища в країні.

Метою роботи є узагальнення існуючих підходів до діагностики та визначення інвестиційної

привабливості підприємства, а також розробка напрямів удосконалення методик її оцінювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Науковий інтерес до проблеми діагностики інвестиційної привабливості підприємства змушує звернутися до аналізу накопиченого теоретичного матеріалу. У роботах А.О. Азарова [1], Т.М. Власюка [2], Г.С. Мерзликіної, Л.С. Шаховської, Л.Д. Ревуцко та ін. розроблено підходи до оцінки виробничого, економічного і фінансового потенціалу. Однак отримані результати не були спрямовані на рішення проблеми оцінки бізнесу як фактора діагностики та підвищення інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання, а також висвітлено методику оцінки інвестиційної привабливості та ефективності інвестиційних проектів.

Рис. 1. Послідовність діагностики інвестиційної привабливості підприємства

У сучасній економічній літературі немає чіткості у визначенні сутності інвестиційної привабливості та системи її діагностики. Так, В.І. Глазунов стверджує, що діагностика інвестиційної привабливості повинна дати відповідь на питання куди, коли і скільки ресурсів може спрямувати інвестор у процесі здійснення інвестицій. Н.А. Русак і В.А. Русак [6] зводять визначення інвестиційної привабливості об'єкта в основному до евристичних методів пов'язаних з ранжуванням досліджуваних об'єктів на підставі оцінки спеціалістів (експертів). Ми пробуємо визначити сутність інвестиційної привабливості підприємства та дослідити систему її діагностики.

На сьогодні не вироблений єдиний підхід до визначення сутності поняття „інвестиційна привабливість” і її взаємозв'язків з конкурентоспроможністю підприємства та його сталим розвитком. Аналіз джерел [2,5,7] та проведене теоретичне дослідження дозволили провести уточнення поняття „інвестиційної привабливості” як комплексної категорії.

Інвестиційна привабливість підприємства як об'єкта інвестування є важливим показником, де йдеться про його інтегральну характеристику з точки зору наявного фінансового стану, можливостей розвитку техніко-економічного та організаційного рівня виробництва, соціальної безпеки та інформаційної забезпеченості тощо.

Аналіз економічної літератури з питань інвестиційної діяльності, дозволив дійти висновку щодо послідовності та структурного змісту методики діагностики інвестиційної привабливості підприємства, яку подано на рис. 1 [1].

Так, першим кроком в наведеній методиці є формування інформаційного забезпечення, необхідного для діагностики ефективності інвестиційних проектів та фінансово-економічного стану досліджуваного підприємства.

Вихідними даними для цього є прогностичні розрахунки витрат та результатів проекту, дані фінансової звітності підприємства.

Другий крок передбачає формування фінансових показників, відібраних за принципом значущості для діагностики ефективності інвестиційних проектів та інвестиційної привабливості підприємства в цілому. Аналіз кількісних показників пропонується проводити за трьома напрямками: діагностики інвестиційного клімату в регіоні, діагностики фінансової надійності підприємства та діагностики доцільності інвестиційного проекту.

На третьому кроці отримані дані зводяться у форматі таблиці рішень, на базі якої з урахуванням вагомості параметра, проводиться діагностика інвестиційної привабливості проекту та підприємства. Залежно від критеріїв ефективності та ризику, відібраних у якості головних, можуть бути зроблені діаметрально протилежні висновки.

Наступним кроком дослідження інвестиційної привабливості підприємства є діагностика показників фінансової надійності підприємства. До цієї групи показників належать [1]: коефіцієнти абсолютної ліквідності, покриття, фінансового левериджу, Бівера, показник оцінки ймовірності банкрутства („Z – параметр” Альтмана).

Необхідно зазначити, що в умовах фінансово-економічної кризи діагностика інвестиційної привабливості підприємств є непростою завданням, оскільки на даний процес впливають змінні зовнішні фактори впливу, нестабільність економіки та високий ступінь ризикованості і непередбачуваності подій.

Отже, інвестиційна привабливість підприємства – це його інтегральна характеристика з позиції перспектив розвитку, обсягу і можливостей збуту продукції, ефективності використання активів і їх ліквідності, стану платоспроможності і

фінансової стійкості. Тобто, її можна охарактеризувати як доцільність вкладення в підприємство вільних грошових коштів [3]. Теоретичні дослідження дозволяють показати певні фактори діагностики інвестиційної привабливості підприємств (табл. 1).

Таблиця 1
Фактори діагностики інвестиційної привабливості підприємств

- загальна характеристика виробництва;	- економіко-географічне положення;
- характеристика технічної бази підприємства, технології, вартість основних фондів, коефіцієнт зношення;	- галузева приналежність;
- номенклатура продукції, що випускається;	- статус власності;
- виробнича потужність, можливість нарощування виробництва;	- інтелектуальний капітал підприємства;
- місце підприємства в галузі, на ринку;	- вартість бренда;
- рівень монопольності стану підприємства;	- положення на ринку;
- характеристика управління, чисельність персоналу, його структура, заробітна плата;	- конкурентоспроможність підприємства;
- статутний фонд, власники підприємства, номінал;	- оборотність капіталу;
- структура витрат на виробництво;	- фінансова стійкість підприємства;
- обсяг прибутку та його використання;	- прибутковість діяльності;
- фінанси підприємств [3].	- платоспроможність і ліквідність;
	- структура активів і капіталу [4].

Необхідно зазначити, що одним з найбільш перспективних серед інтегральних моделей діагностики інвестиційної привабливості є метод суми коефіцієнтів І. Несторенко, а також метод комплексних групових коефіцієнтів.

Так, діагностика інвестиційної привабливості проводиться за узагальнюючим показником рейтингової оцінки за кожним підприємством і має таку формулу розрахунку: (1)

$$R_j = \frac{\sum_{i=1}^{n1} \left[\frac{e_{ij}}{\max e_{ij}} \right] \times K_1}{n1} + \frac{\sum_{i=1}^{n2} \left[\frac{b_{ij}}{\text{norm} b_i} \right] \times K_2}{n2} + \frac{\sum_{i=1}^{n3} \left[\frac{d_{ij}}{\max d_{ij}} \right] \times K_3}{n3} + \frac{\sum_{i=1}^{n4} \left[\frac{l_{ij}}{\max l_{ij}} \right] \times K_4}{n4} + \frac{\sum_{i=1}^{n5} \left[\frac{p_{ij}}{\max p_{ij}} \right] \times K_5}{n5} + \frac{\sum_{i=1}^{n6} \left[\frac{w_{ij}}{\max w_{ij}} \right] \times K_6}{n6} +$$

де e_{ij} , b_{ij} , d_{ij} , l_{ij} , p_{ij} , w_{ij} - значення і-го коефіцієнту відповідно групи показників фінансових результатів діяльності: ліквідності й платоспроможності, ділової активності, рентабельності діяльності, соціальної безпеки, інформаційних факторів по j-му підприємству;

$\max e_{ii}$, $\max d_{ii}$, $\max l_{ii}$, $\max p_{ii}$, $\max w_{ii}$ - максимальне значення і-го показника за відповідною групою показників;

$\text{norm} b_i$ - нормативне значення і-го показника за групою показників фінансової стійкості та ліквідності;

$n_1, n_2, n_3, n_4, n_5, n_6$ - кількість показників за групами показників діяльності підприємств;

K_i - ваговий коефіцієнт відповідних показників, які визначаються за допомогою експертної оцінки: $K_1=0,1$; $K_2=0,3$; $K_3=0,2$; $K_4=0,2$; $K_5=0,1$; $K_6=0,1$.

Висновки. Отже, діагностика інвестиційної привабливості відіграє вагомий роль в активізації інвестиційних процесів. В умовах обмеженості ресурсів і гострої конкуренції між підприємствами за одержання більш якісних і дешевих ресурсів, у тому числі і фінансових, на перший план виходить питання про створення в інвесторів представлення про підприємство, як привабливий об'єкт інвестування - формуванні інвестиційної привабливості.

Подальші дослідження у цій галузі дозволять більш детально досліджувати інвестиційну привабливість підприємств і проводити її діагностику у контексті з іншими підприємствами галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азарова А.О. Оцінка ефективності інвестиційних проектів / А.О. Азарова, Д.М. Бершов // Фінанси України. – 2004. - №9 – С. 52-57
2. Власюк Т.М. Методика оцінки інвестиційної привабливості державних підприємств / Т.М.Власюк // Економіка та держава. – 2005. - №10 – С.32-37.

3. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: навч. посіб. / А.П. Дука – К.: Каравела, 2008. – 432 с.
4. Козаченко Г.В. Управління інвестиціями на підприємстві: навч. посіб. / Г.В. Козаченко, О.М. Антіпов, О.М. Ляшенко – К.: Лібра, 2004. – 368с.
5. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: навч. посіб. / Т.В. Майорова – К.: ЦНЛ, 2004. – 374 с.
6. Русак Н.А. Финансовый анализ субъекта хозяйствования. Справочное пособие. / Н.А. Русак, В.А.Русак – Минск: Вышэйшая школа, 1997. – 309 с.
7. Хобта В.М. Активізація і підвищення ефективності інвестиційних процесів на підприємствах: монографія / В.М. Хобта, А.В. Мешков, О.Ю. Попова – НАН України, Ін-т економіки промисловості, ДНТУ. –Донецьк 2005. – 370 с.

УДК:334.012.64:336.71(477)

Луць Р. І.

ВИДИ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ ДЛЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ, ЇХ СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Розкрито суть та проблеми розвитку банківських послуг для малого та середнього бізнесу, висвітлено напрями розвитку банківських послуг для малого та середнього бізнесу в Україні, окреслено шляхи удосконалення банківських послуг для малих підприємств.

Ключові слова: банки, малий та середній бізнес, кредитування, банківські послуги

Luts R.

TYPES OF BANK SERVICES FOR SMALL AND MIDDLE BUSINESS, THEIR ESSENCE AND FEATURES

Essence and problems of development of bank services for small and middle business in Ukraine are reflected exposed outlined ways of improvement of bank services for small enterprises.

Keywords: banks, small and middle business, crediting, bank services

Вступ. Сьогодні зниження доходів населення призвело до скорочення обсягів доходів малого і середнього бізнесу, тому виникає необхідність у фінансовій підтримці з боку банків. Діяльність банків у сфері надання послуг для малого та середнього бізнесу і досі залишається однією з найменш досліджених тем у теорії та практиці банківської діяльності. Як і раніше, фахівці з банківської справи переважно всі операції поділяють на три групи: активні, пасивні та розрахунково-касові операції. У той же час банківські послуги для малого бізнесу як самостійний напрям діяльності банків залишаються поза увагою самостійних наукових досліджень.

Водночас практика доводить необхідність та важливість окремого дослідження банківських послуг для малого і середнього бізнесу як самостійного продукту банківської діяльності.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Окремі аспекти дослідження банківського обслуговування малого і середнього бізнесу знайшли віддзеркалення в наукових працях вітчизняних економістів, зокрема Басова А.І., Вовчак О.Д., Жукова А.І., Жукова Е.Ф., Галанова В.А., Головіна Ю.В., Іванова А.Н., Лаврушина О.І., Масленчєкова Ю.С., Рубцова Б.Б. Основна увага в цих дослідженнях зосереджена на сутності банківського обслуговування, касово-розрахункових операціях. Водночас сьогодні ще мало досліджено проб-